

Κείμενο

Ποιες «λύσεις» μπορεί να προτείνει σήμερα ο πρεσβύτερος στον νεότερο που τον πλησιάζει; Οι εφαρμοσμένες λύσεις δεν είναι πάντα και οι καλύτερες. Είναι μονάχα αυτές που στηρίζονται σε πολυάριθμα, οργανωμένα σύνολα, αποφασισμένα να τις επιβάλουν με κάθε τρόπο.

Μη νομίζετε πως επειδή εσείς οι νέοι έχετε τη δίψα, την έχουν κι όλοι. Αν εσείς καιγόσαστε από την ανάγκη να ξεχωρίζετε το ηθικό από το υλικό, το χρέος από την απολαβή, μη φανταστείτε πως το ίδιο κάνουν όλοι. Αντίθετα: Βρίσκουν συμφερότερο να συγγέουν το ένα με τ' άλλο, γιατί έτσι, προβάλλοντας τάχα το χρέος, χορταίνουν την απολαβή.¹ Εσείς θεωρείτε δύσκολες τις απαντήσεις στα έσχατα ερωτήματα: τι είναι ζωή, γιατί το κακό, γιατί ο κόσμος. Άλλοι τις βρίσκουν ευκολότερες γιατί η αξίωσή τους είναι ασύγκριτα ολιγαρκέστερη, χορταίνει με τις έτοιμες απαντήσεις, τις προτιμάει.

Σας λένε πως μόνες αληθινές, είναι οι τυποποιημένες, πολυδιαφημισμένες λύσεις, γιατί αυτές στηρίζονται σε οργανωμένες δυνάμεις, ικανές να τις επιβάλουν. Σας το λένε για να σας **αποθαρρύνουν**, για να παραιτηθείτε από την αναζήτηση. Προσέξτε πως σε μια μόνο κατεύθυνση επιτρέπουν την ερώτηση: στην κατεύθυνση που τη λένε «επιστημονική», και που δεν είναι, στην πραγματικότητα, παρά μόνο τεχνική. Είσαστε ελεύθερος να μελετάτε απεριόριστα την κατασκευή και την τελειοποίηση πυραύλων, διαστημοπλοίων, μέσων που ισχυρίζονται πως αποβλέπουν στην κυριαρχία πάνω στη Φύση, ενώ δεν είναι παρά μέσα επιβολής πάνω στους ανθρώπους, εξουσιασμό.

Η ελπίδα και η τιμή του κόσμου είναι μία μόνο: Η αγωνία σας. Αυτό ακριβώς το αβέβαιο, το ακαταστάλαχτο που σας διακρίνει: το ανικανοποίητο. Απέναντι σ' ό,τι έχετε, το όχι συστηματοποιημένο, σας παρατάσσουν, για να σας **αφοπλίσουν**, το οργανωμένο ως την ακαμψία δικό τους. Μη σαστίζετε. Η δύναμή τους είναι ακριβώς η αδυναμία τους. Για να προσαρμοστούν κάθε φορά στην **εξελισσόμενη** πραγματικότητα, αναγκάζονται να κάνουν μετατοπίσεις μονοκόμματος, άκομφες, σπασμωδικές, δίχως ηθική συνέπεια, που τους συγκλονίζουν. Το πνεύμα της ζωής δεν ανέχεται προεξοφλήσεις. Παρέχει την ανοχή του στην **έπαρση**, όπως την παρέχει και στη **μωρία** του δογματισμού, αργά και σταθερά όμως αποσύρει τη στερεότητα κάτω από τα πόδια και του ενός και του άλλου. Δεν υπάρχει στον κόσμο σύστημα που να μην έχει σωριαστεί καταγής.

Οι οργανωμένες λύσεις μπορεί να είναι χρήσιμες σε μια δεδομένη φάση της Ιστορίας, ο άνθρωπος όμως χρειάζεται σταθερά ένα πνευματικό ήθος. Το ήθος αυτό θα το αντλεί πάντοτε, επίμονα, μέσ' από τον εαυτό του, ύστερα από ωρίμανση δύσκολη. Εδώ δεν χωρούν συνταγές, προγράμματα, θεωρίες. Εξωτερικά αβοήθητος, θα προχωρεί εκείνος που θα έχει το πνευματικό ανάστημα ν' αναμετρήεται με την αινιγματική πραγματικότητα. Αυτός ο **ανώνυμος**, ο δίχως στολή, θα σώζει πάντοτε

¹ απολαβή: κέρδος

την τιμή του ανθρώπου. Θα αφήνει τις αναπαυτικές κι έτοιμες λύσεις σ' εκείνους που ουσιαστικά δεν έχουν ανάγκη από καμιά λύση, γιατί δεν αναρωτούνται ποτέ. Ρωτάνε μόνο.

Άγγελος Τερζάκης, Προσανατολισμός στον Αιώνα: Δοκίμια,
ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ, 7^η έκδοση, Αθήνα, 1992 (διασκευασμένο κείμενο)

Ερωτήσεις

A. Να γράψετε περίληψη του κειμένου σε 110 λέξεις.

[25 μονάδες]

B1. «Εξωτερικά αβοήθητος, θα προχωρεί εκείνος που θα έχει το πνευματικό ανάστημα ν' αναμετρείται με την αινιγματική πραγματικότητα». Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του αποσπάσματος σε 90 περίπου λέξεις.

[10 μονάδες]

B2. Ποιον ή ποιους τρόπους πειθούς διακρίνετε στην 4^η παράγραφο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

[5 μονάδες]

B3. Ποιον ή ποιους τρόπους ανάπτυξης διακρίνετε στη 2^η παράγραφο;

[5 μονάδες]

B4.

α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις:

• χρέος	• χορταίνει	• τιμή
• αξίωση	• σταθερά	• αφήνει

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις:

• αποθαρρύνουν	• εξελισσόμενη	• μωρία
• αποπλίσουν	• έπαρση	• ανώνυμος

[12 μονάδες]

B5. Να μετατρέψετε τη σύνταξη [ενεργητική / παθητική] στην αντίθετή της:

- Ποιες «λύσεις» μπορεί να προτείνει σήμερα ο πρεσβύτερος στο νεότερο;
- Αυτός ο ανώνυμος, θα σώζει πάντοτε την τιμή του ανθρώπου.

[3 μονάδες]

Γ. Λέγεται συχνά ότι ζούμε σε μια εποχή έντονων κοινωνικών, πολιτικών και πνευματικών ανακατατάξεων. Σε ένα άρθρο (500-600 λέξεων) στην ιστοσελίδα του σχολείου σας συζητήστε: ποιες πνευματικές αρετές θεωρείτε σήμερα αναγκαίες για τους νέους, ώστε να επιτύχουν την προσωπική και να συμβάλουν στη συλλογική πρόοδο; Ποιοι παράγοντες μπορούν να συνεισφέρουν στην κατάκτηση αυτών των αρετών;

[40 μονάδες]

Καλή Επιτυχία!